

OPINIONS ON PERFORMANCE FOLLOW GOOD GOVERNANCE OF OFFICERS IN BANYANG SUBDISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION KASETSOMBOON DISTRICT CHAIYAPHUM PROVINCE

Theerapol KARNCHANAKAS¹, Natthanon THAVISIN¹, Sunitda TESNIYOM¹ and Rungtham PHONTHUM^{2*}

1 Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College, Thailand

2 Faculty of Social Sciences and Education, Thongsook College, Thailand;
meakmanee2519@gmail.com (Corresponding Author)

ARTICLE HISTORY

Received: 29 September 2023

Revised: 11 October 2023

Published: 27 October 2023

ABSTRACT

The objectives of this study to opinions on performance follow good governance and relationship between the performances of good governance that affects the morale of officers in Banyang Subdistrict Administrative Organization. The results of the study revealed that; 1) the performance according to principle of good governance overall level was at high. 2) Morale the officers found that overall level was at high. 3) relations of compliance with good governance principles affecting the morale of the officials found that the rule of law, morality and transparency, principles of participation, responsibility value principle where r has value of .367 .677 .675 .813 .864 .817 and Sig. equal .00; means that the relationship statistically significant .00; 4) correlation analysis were multiple correlation coefficients (R) was equal to .933; able to explain the variation in the practice of good governance statistically significant .00; with predictive value of 87.0% ($R^2 = .870$); 5) hypothesis testing found that the performance according to the principles of good governance had an effect on work morale of officers of Banyang Subdistrict Administrative Organization statistically significant .00.

Keywords: Opinions, Operations, Good Governance, Banyang Sub-district Administrative Organization

CITATION INFORMATION: Karnchanakas, T., Thavisin, N., Tesniyom, S., & Phontham, R. (2023). Opinions on Performance Follow Good Governance of Officers in Banyang Subdistrict Administrative Organization Kasetsoomboon District Chaiyaphum Province. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 51

ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ใน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ธีรพล กาญจนากาศ¹, ณฐนนท ทวีสิน¹, สุนิตดา เทศนิยม¹ และ รุ่งธรรม พลธรรม^{2*}

1 คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข

2 คณะสังคมศาสตร์และศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยทองสุข; meakmanee2519@gmail.com (ผู้ประพันธ์บทความ)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล ศึกษาว่าผู้กำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และศึกษาความสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. ผลการวิจัยพบว่า 1) การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ความสัมพันธ์การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน พบว่า r มีค่า .367 .677 .675 .813 .864 .817 และ Sig. มีค่าเท่ากับ .00 หมายความว่าความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 4) ความสัมพันธ์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ .933 สามารถอธิบายความผันแปรของการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 โดยมีค่าพยากรณ์ร้อยละ 87.0 ($R^2 = .870$), 5) ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลมีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

คำสำคัญ: ความคิดเห็น, การปฏิบัติงาน, หลักธรรมาภิบาล, องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง

ข้อมูลการอ้างอิง: ธีรพล กาญจนากาศ, ณฐนนท ทวีสิน, สุนิตดา เทศนิยม และ รุ่งธรรม พลธรรม. (2566). ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ. *Procedia of Multidisciplinary Research*, 1(10), 51

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นไทยเกิดขึ้นครั้งแรกในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ทรงดำเนินการปฏิรูประเบียบวิธีบริหารราชการแผ่นดินแนวความคิดแบบตะวันตก เพื่อให้เกิดเสถียรภาพและเอกราชเป็นสำคัญ และเพื่อให้ทันกับนานาอารยประเทศทรงริเริ่มนำหลักการกระจายอำนาจ โดยมีพระราชดำริให้มีการทดลองจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น คือ สุขาภิบาลกรุงเทพ เมื่อพุทธศักราช 2440 ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พุทธศักราช 2475 โดยคณะราษฎรซึ่งนำโดยพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา นับเป็นการเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญที่สุดในการเมืองการปกครองของไทย เพราะเป็นการเปลี่ยนจากระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบการปกครองโดยรัฐธรรมนูญ มีเป้าหมายจะสถาปนาระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเป็นหลักในการปกครอง เมื่อคณะราษฎรทำการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้สำเร็จแล้วก็มีมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พุทธศักราช 2475 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ.2475 เป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกประเทศไทยจัดระเบียบการปกครองตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พุทธศักราช 2534 โดยอาศัยหลักการ 3 ประการ คือ 1) หลักการรวมอำนาจ 2) หลักการแบ่งอำนาจ 3) หลักการกระจายอำนาจ สำหรับอำนาจการปกครองท้องถิ่นเป็นผลมาจากแนวคิดตามหลักการกระจายอำนาจ ซึ่งเป็นรูปแบบที่รัฐบาลกลางกระจายอำนาจหน้าที่บางอย่างในการปกครอง และการจัดบริการสาธารณะให้แก่ท้องถิ่นรับไปดำเนินการด้วยงบประมาณ เพื่อเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปกครองและดำเนินกิจการในเรื่องที่เกี่ยวกับท้องถิ่นของตนโดยเฉพาะ ถือว่าเป็นการสนับสนุนการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะหลักการกระจายอำนาจการปกครองได้ยึดหลักเสรีภาพของประชาชนเป็นสำคัญ (พระเจตพล อินทปัญญ (สีลา) และคณะ, 2564)

หลักธรรมาภิบาลได้นำมาใช้ในประเทศไทย โดยมีการใช้ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 เนื่องจากจะทำให้การบริหารงานมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตั้งแต่นั้นอยู่บนหลักการบริหารงานที่เที่ยงธรรมสุจริตโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีจิตสำนึกในการทำงาน มีความรับผิดชอบในสิ่งที่ได้กระทำ พร้อมตอบคำถามหรือตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และพร้อมรับผิดชอบมีศีลธรรมจริยธรรมในการทำงาน การคำนึงถึงการมีส่วนร่วมในการรับรู้ตัดสินใจดำเนินการและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผลจากการตัดสินใจร่วมกันนั้นมีการส่งเสริมสถานภาพหญิงชาย และการให้ความสำคัญกับกลุ่มต่างๆ ทั่วประเทศไทยมีการตรารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ขึ้น โดยมีสาระสำคัญที่มุ่งเน้นการบริหารบ้านเมืองที่โปร่งใสเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของภาครัฐมากขึ้นรวมถึงการคุ้มครองสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน และเน้นเรื่องของแนวคิดการกระจายอำนาจก่อให้เกิดการปฏิรูปการบริหารราชการแผ่นดิน โดยเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารตรวจสอบภาครัฐได้ จนกระทั่งประเทศไทยมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนี้รัฐธรรมนูญฉบับดังกล่าวได้บัญญัติมาตราต่างๆ ที่สัมพันธ์สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล กล่าวคือ การกำหนดสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของฝ่ายรัฐบาลที่จะทำการใดๆ มีการตรวจสอบการทำงานของภาครัฐโดยประชาชนและองค์การอิสระที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้เพื่อจะนำไปสู่การลดปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นซึ่งเป็นปัญหาเรื้อรังของประเทศได้ (กฤษณ์ ภูริพงศ์, 2564)

ธรรมาภิบาลจัดเป็นแนวคิดที่สำคัญในการบริหารงานในองค์การและการปกครองในปัจจุบัน แนวคิดธรรมาภิบาลได้ถูกนำมาใช้อย่างแพร่หลายตั้งแต่ภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 เป็นต้นมา ในการบริหารซึ่งจะอยู่ภายใต้กรอบแนวคิดด้านธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี เป็นแนวทางสำคัญในการดำเนินการจัดระเบียบให้สังคมรัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการ และฝ่ายธุรกิจ ให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้สึกสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมสร้างความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกันแก่ประเทศ เพื่อบรรเทา

ป้องกัน หรือแก้ไขเยียวยาในภาวะวิกฤติภัยอันตรายที่หากจะมีมาในอนาคต เพราะสังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรม ความมีส่วนร่วม และความโปร่งใส อันเป็นคุณลักษณะสำคัญของการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข สอดคล้องกับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลก (ธัญญรัตน์ ทองขาว, 2563)

ผู้วิจัยจึงสนใจทำวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ เพื่อนำข้อค้นพบจากการวิจัยมาส่งเสริมสนับสนุนและพัฒนาการใช้หลักธรรมาภิบาลในการปฏิบัติงานของบุคลากร ให้บังเกิดการบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย ผู้วิจัยจึงขอศึกษาในองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ 2) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 3) ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในที่ทำงาน 4) ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในงาน การนำหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ จะช่วยส่งเสริมให้บุคลากรปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประสิทธิผลนำไปสู่ความสำเร็จสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่หน่วยงานและสังคมไทยอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

ความคิดเห็น เป็นการแสดงออกด้านความรู้สึกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด เป็นความรู้สึกเชื่อถือที่ไม่อยู่บนความแน่นอนหรือความจริง แต่ขึ้นอยู่กับจิตใจบุคคลจะแสดงออกโดยมีข้ออ้าง หรือการแสดงเหตุผลสนับสนุน หรือปกป้องความคิดเห็นนั้น ความคิดเห็นบางอย่างเป็นผลของการแปลความหมายของข้อเท็จจริง ซึ่งขึ้นอยู่กับคุณสมบัติประจำตัวของแต่ละบุคคล เช่น พื้นความรู้ ประสบการณ์ในการทำงาน สภาพแวดล้อม และมีอารมณ์ เป็นส่วนประกอบที่สำคัญ การแสดงความคิดเห็นนี้อาจจะได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่น ๆ ก็ได้ วิมล ชูสุวรรณ (2552) ให้ความหมายของความคิดเห็น เป็นส่วนหนึ่งของทัศนคติ เราไม่สามารถแยกความคิดเห็นและทัศนคติออกจากกันได้ เพราะความคิดเห็นมีลักษณะคล้ายทัศนคติ แต่ความคิดเห็นแตกต่างจากทัศนคติตรงที่ ทัศนคตินั้นเป็นความพร้อมทางจิตใจที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งอาจแสดงออกมาได้ทั้งคำพูดและการกระทำ ทัศนคติแตกต่างกับความคิดเห็นตรงที่ไม่ใช่สิ่งเร้าที่จะแสดงออกได้อย่างเปิดเผยหรือตอบสนองอย่างตรง ๆ และลักษณะของความคิดเห็นไม่ลึกซึ้งเหมือน ทัศนคติ สุพร ทิพย์จักร (2560) ได้ศึกษาแนวคิดของ Best กล่าวว่า ความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกด้านความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ด้วยการพูด การเขียน โดยมีพื้นฐานความรู้เดิม ประสบการณ์ที่บุคคลได้รับ ตลอดจนสภาพแวดล้อมของบุคคลนั้นเป็นหลักในการแสดงความคิดเห็น และแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความคิดเห็น หมายถึง การแสดงออกทางความรู้สึกหรือความเชื่อต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด หรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ซึ่งอาจเกิดจากการประเมินผลสิ่งนั้นหรือเหตุการณ์นั้นโดยมีอารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมในขณะนั้นเป็นพื้นฐานการแสดงออก ซึ่งอาจถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธจากคนอื่นก็ได้ ความคิดเห็นนี้อาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา การแสดงความคิดเห็นอาจทำได้ด้วยคำพูด หรือการเขียนก็ได้ ความคิดเห็นเป็นการแสดงออกของบุคคลทางอารมณ์ ความรู้สึก หรือทางความ เชื่อต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง โดยไม่ต้องมีหลักฐานพิสูจน์ยืนยันได้เสมอไป แล้วนำไปสู่การแปลความหมาย หรือการคาดคะเน โดยอาศัยความรู้ อารมณ์ ประสบการณ์ และสภาพแวดล้อมขณะนั้นเป็นพื้นฐานแสดงออก ซึ่งอาจจะถูกต้องหรือไม่ก็ได้ อาจได้รับการยอมรับหรือปฏิเสธก็ได้ นอกจากนี้ ความคิดเห็นยังอาจเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลา และแสดงออกได้ทั้งในทางบวกหรือทางลบก็ได้ผ่านทางคำพูด การเขียน หรือเครื่องหมายสัญลักษณ์ การสำรวจความคิดเห็นเป็นการศึกษาความรู้สึกของบุคคล กลุ่มคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แต่ละคนจะแสดงความเชื่อและความรู้สึกใดๆ ออกมาโดยการพูดการเขียน ความคิดเห็นเป็นเรื่องของแต่ละบุคคลที่แสดงออกต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ซึ่งเรื่องเดียวกันก็ไม่จำเป็นที่บุคคลต้องมีความคิดเห็นคล้ายคลึงกันหรือเหมือนกันเสมอไป

Good Governance ศราวุธ ชันธิชัย และคณะ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า United Nations and Development Program (UNDP) ได้อธิบายไว้ว่า ธรรมาภิบาล คือ การดำเนินงานของภาคการเมือง การบริหาร และภาคเศรษฐกิจ ที่จะจัดการกิจการของประเทศในทุกๆระดับ ประกอบด้วย กลไก กระบวนการ และสถาบันต่างๆ ที่ประชาชนและกลุ่มสามารถแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ ปกป้องสิทธิของตนเองตามกฎหมาย และแสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกับบนหลักการของการมี

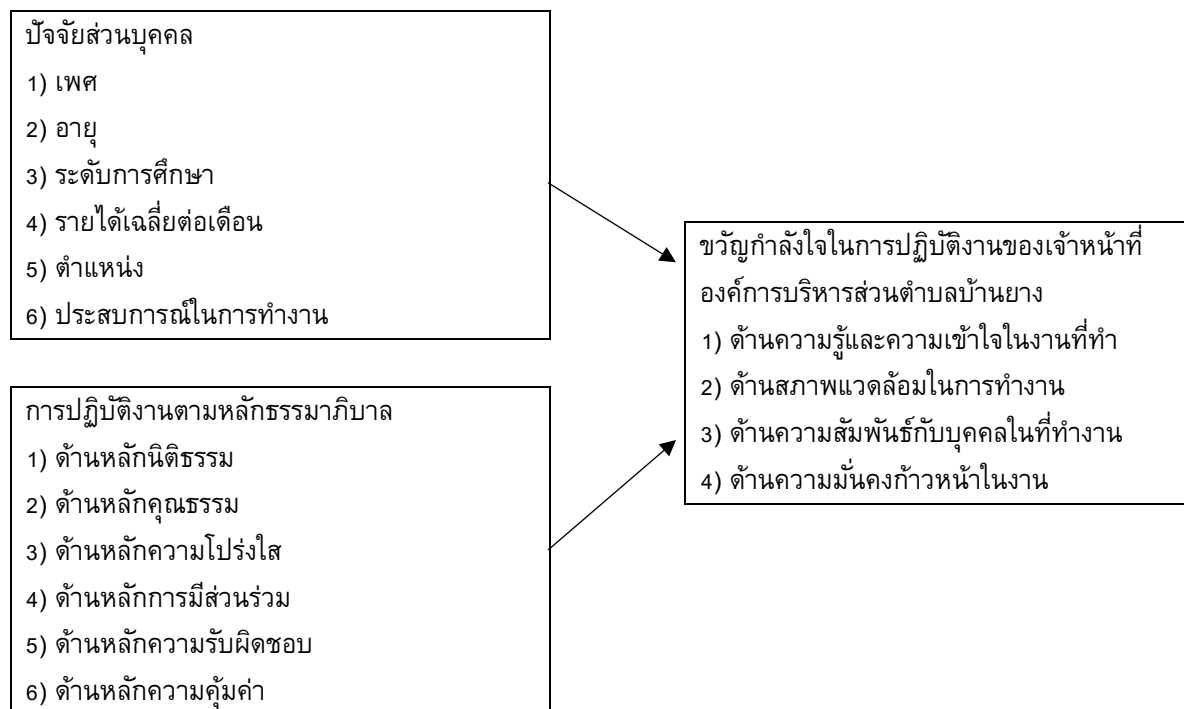
ส่วนร่วม ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ การส่งเสริมหลักนิติธรรม เพื่อให้มั่นใจว่า การจัดลำดับความสำคัญทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ยืนอยู่บนความเห็นพ้องต้องกันทางสังคม และเสียงของคนยากจนและผู้ด้อยโอกาสได้รับการพิจารณา ในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อการพัฒนาโครงสร้างการจัดการองค์การ นโยบาย กระบวนการปฏิบัติ และระบบการควบคุมภายในขององค์การ ที่ออกแบบมาขึ้นำการปฏิบัติงานทั้งหมดในลักษณะต่อเนื่อง และควบคุมกิจกรรมทั้งหมดขององค์การด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และด้วยความเอาใจใส่ต่อการปกป้องผลประโยชน์ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดและต่อผู้รับผลประโยชน์ โดยการปฏิบัติไปตามกฎหมายและระเบียบข้อบังคับที่กำหนดเพื่อจะได้รายงานถึงการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของตน ความคิดหลักธรรมรัฐเป็นการมอบอำนาจการเมืองการปกครองแบบใหม่ที่แข็งแกร่งแต่ให้มีปฏิสัมพันธ์กับภาคประชาชนและให้มีลักษณะแยกย่อยมากขึ้น แนวคิดธรรมรัฐ คือ การเป็นหุ้นส่วนกันในการบริหารและการปกครองประเทศโดยรัฐ ประชาชน และเอกชน ซึ่งขบวนการอันนี้จะก่อให้เกิดความเป็นธรรม โปร่งใส ความยุติธรรมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของคนที่ ซึ่งแนวคิดนี้เกิดจากการที่ประชาชนเห็นว่า ระบบราชการล้าหลังทุกส่วนต้องการปฏิรูป ต้องมีการปรับโครงสร้างราชการให้ดีขึ้น ให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้น และประชาชนต้องการให้มีการตรวจสอบโดยสื่อมวลชนและนักวิชาการธรรมาภิบาล เป็นกระบวนการความสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างภาครัฐ สังคม เอกชน และประชาชน ทำให้การบริหารเกิดประสิทธิภาพ มีคุณธรรม โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีความร่วมมือของฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการที่จะสร้างธรรมาภิบาลในสังคมไทยได้นั้น ต้องมีการปฏิรูป 4 ส่วน คือ ปฏิรูประบบราชการ ภาคธุรกิจ ภาคเศรษฐกิจสังคม และการปฏิรูปกฎหมาย

วิโรจน์ ก่อสกุล (2563) กล่าวว่า รูปแบบของธรรมาภิบาล ประกอบด้วย ภาคพลเมืองและการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิพลเมืองและสิทธิมนุษยชน ภาคการพัฒนาโดยเฉพาะภาครัฐ ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน การจัดทำงบประมาณ การควบคุมติดตามและความรับผิดชอบ ตรวจสอบได้ การอภิบาลสิ่งแวดล้อม อันได้แก่ การอนุรักษ์พิทักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เกิดการอภิบาลและสนองความต้องการจำเป็นของประชาชน ซึ่งการอภิบาลในทุกรูปแบบดังกล่าวจะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมหรือไม่เพียงใดขึ้นอยู่กับบริบททางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมของแต่ละสังคม ประกอบด้วย 6 ประการ 1) หลักนิติธรรม ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่างๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับของสังคม และสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ เหล่านั้นโดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล 2) หลักคุณธรรม ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้อง ดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดถือหลักนี้ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ 3) หลักความโปร่งใส ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร 4) หลักความมีส่วนร่วม ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจสำคัญของประเทศ ไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่นๆ 5) หลักความรับผิดชอบร่วมกัน ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน 6) หลักความคุ้มค่า หรือหลักประสิทธิผล ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวมโดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

สมมติฐานการวิจัย

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลมีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอกะเปอร์สมุทร จังหวัดชัยภูมิ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ทั้ง 11 ฝ่ายงาน จำนวน 68 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง, 2566) การสุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยได้ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 68 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม มีการตรวจสอบเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อวัดผลความสอดคล้อง และมีการทดสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ โดยนำแบบสอบถามจำนวน 40 ชุด ไปทดลองใช้กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลจากแบบสอบถามเข้าระบบคอมพิวเตอร์ ทำการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่มีความเชื่อถือ และค้นหาข้อบกพร่องของข้อคำถามที่ใช้วัดตัวแปร แล้วนำข้อมูลเข้าสู่โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์ เมื่อทดสอบแบบสอบถามทั้งฉบับ มีความเชื่อมั่นเฉลี่ย .881

การเก็บรวบรวมข้อมูล 1) ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Source) เป็นการใช่แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจากหน่วยประชากรทั้งหมด และนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อประมวลผลทางสถิติ 2) ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) เป็นการศึกษาข้อมูลจากแหล่งพื้นที่ศึกษา และเก็บรวบรวมเอกสารทางวิชาการ บทความ วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย หนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์ การสืบค้นจากสารสนเทศและข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับข้อมูลที่ต้องการจะศึกษา แนวคิด ทฤษฎีเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสนับสนุนงานวิจัยฉบับนี้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การหาค่าเฉลี่ย (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) และการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมาก หลักคุณธรรม หลักความคุ้มค่า หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม และหลักความโปร่งใส ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเจ้าหน้าที่พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1) ด้านหลักนิติธรรม	3.98	.742	ปานกลาง	5
2) ด้านหลักคุณธรรม	4.08	.667	มาก	1
3) ด้านหลักความโปร่งใส	3.93	.921	มาก	6
4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม	4.03	.827	มาก	3
5) ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.99	.853	ปานกลาง	4
6) ด้านหลักความคุ้มค่า	4.07	.734	มาก	2
รวม	4.01	.790	มาก	

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในที่ทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน ด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ และด้านความมั่นคงก้าวหน้าในงาน ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ข้อมูลกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล บ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ

ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ	μ	σ	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1) ด้านความรู้และความเข้าใจในงานที่ทำ	4.11	.648	มาก	3
2) ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน	4.13	.606	มาก	2
3) ด้านความสัมพันธ์กับบุคคลในที่ทำงาน	4.14	.560	มาก	1
4) ด้านความมั่นคงก้าวหน้าในงาน	4.03	.728	มาก	4
รวม	4.10	.531	มาก	

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) พบว่า หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า โดย r มีค่า 0.367 0.677 0.675 0.813 0.864 0.817 และ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation)

ตัวแปรอิสระ	ขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ	
	Pearson's Correlation	Sig. (2-tailed)
1) ด้านหลักนิติธรรม	0.367***	0.000
2) ด้านหลักคุณธรรม	0.677***	0.000
3) ด้านหลักความโปร่งใส	0.675***	0.000
4) ด้านหลักการมีส่วนร่วม	0.813***	0.000
5) ด้านหลักความรับผิดชอบ	0.864***	0.000
6) ด้านหลักความคุ้มค่า	0.817***	0.000

*** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.000

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ความสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความคุ้มค่า และหลักความรับผิดชอบ (R) มีค่าเท่ากับ 0.933 และสามารถอธิบายความผันแปรของการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 โดยมีค่าอำนาจพยากรณ์ร้อยละ 87.0 ($R^2 = 0.870$) โดยสามารถเขียนเป็นสมการพยากรณ์ได้ดังนี้

$$Y = a + B_1 X_1 + B_2 X_2 + B_3 X_3 + B_4 X_4 + B_5 X_5 + B_6 X_6$$

$$\text{Decision} = 1.479 + .197\text{Rule of law} + .075\text{Morality} + .087\text{Transparency}$$

$$(4.022) \quad (1.216) \quad (1.559)$$

$$+ .364\text{Principles of participation} + .151\text{Value principle} + .167\text{Responsibility}$$

$$(5.328) \quad (2.045) \quad (2.574)$$

จากสมการพยากรณ์พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ได้ดีที่สุด คือ หลักการมีส่วนร่วม อันดับรองลงมาคือ หลักนิติธรรม หลักความคุ้มค่า หลักความรับผิดชอบ หลักความโปร่งใส และอันดับสุดท้ายคือ หลักคุณธรรม

ผลการทดสอบสมมติฐาน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .197, .075, .087, .364, .151 และ .167 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด จัดให้มีการทำประชาวิจารณ์หรือเปิดโอกาสให้ข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อบังคับต่างๆ ที่จะมีผลบังคับใช้ คิดมีการนำเอากฎหมาย และระเบียบข้อบังคับต่างๆ มาใช้ในการปฏิบัติงาน กฎระเบียบและข้อบังคับที่เจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยางกำหนดขึ้น มีความเป็นธรรมถูกต้องทันสมัยและเป็นที่ยอมรับ ท่านมีการ

กำหนดกฎระเบียบ และข้อบังคับขึ้นใช้กับเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข่าวสารราชการ ข้อบังคับและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิทธิหน้าที่ของข้าราชการเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยางอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับ ธรรมนูญท้องถิ่น ท้องนา (2563) พบว่า ประชาชนมีระดับความคิดเห็นต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าชะเมฆ ตามแนวทางหลักธรรมาภิบาล ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ธรรมาภิบาลด้านหลักนิติธรรมมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ธรรมาภิบาลด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความโปร่งใส สอดคล้องกับ สุริย์พร ศรีอินทร์ทอง และคณะ (2565) พบว่า ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลปลายบาง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความคุ้มค่า ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความโปร่งใสและด้านหลักการมีส่วนร่วม และสอดคล้องกับ มนต์ชัย ช่วยประสม และคณะ (2563) พบว่า ความคิดเห็นของพนักงานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงาน ตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า ส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นเรื่องของการที่เจ้าหน้าที่ขาดแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ประชาชนไม่เข้าใจเรื่องกฎหมายโดยรวม การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน และปัญหาในเรื่องของการคอร์รัปชัน ระบบอุปถัมภ์ และความยุติธรรมที่ยังเกิดขึ้นภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้นในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก มีความรู้ในระบบ ขั้นตอนหรือมาตรฐานการปฏิบัติงาน สามารถถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่มีให้กับเพื่อนร่วมงานได้ มีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ รวมทั้งขั้นตอนวิธีการทำงานอย่างถ่องแท้ มีความชำนาญในงานที่ทำ และด้านที่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สามารถใช้ความรู้และทักษะต่างๆ ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี ท่านสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อนร่วมงานมีอารมณ์ดียิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เครียดในการทำงาน เพื่อนร่วมงานมีความรู้สึกที่ดีต่องานทุ่มเทกำลังใจกำลังทำงานร่วมกัน สอดคล้องกับ สิทธิณัฏฐ์ คุ่มพันธุ์แย้ม (2566) พบว่า 1) ขวัญและกำลังใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีผลเชิงบวกต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของวิศวกร บริษัท ยูแทคไทย จำกัด 2) ความรู้ความเข้าใจในงานที่ทำ และสภาพแวดล้อมในการทำงานไม่มีผลต่อประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของวิศวกร บริษัท ยูแทคไทย จำกัด ดังนั้น หากองค์กรต้องการจะเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้เพิ่มสูงขึ้น ควรส่งเสริมปัจจัยด้านขวัญและกำลังใจในการทำงาน และความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของวิศวกรในองค์กรผ่านการจัดกิจกรรม ให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมโดยการจัดการแข่งขันกีฬาภายในหรือกิจกรรมสันทนาการต่างๆ ภายใน ทำให้เกิดความสัมพันธ์ในลักษณะอันดีระหว่างหัวหน้าและผู้ใต้บังคับบัญชา และระหว่างเพื่อนร่วมงานด้วยกันเอง ช่วยส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานยิ่งขึ้น ยังเป็นการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงานภายในองค์กรทั้งด้านคนและด้านงานในภาพรวมขององค์กรให้มากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ เจตนา สายศรี และคณะ (2566) พบว่า 1) สภาพแวดล้อมในการทำงานของข้าราชการและบุคลากร กรมการปกครองในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการและบุคลากร กรมการปกครองในจังหวัดสกลนคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการและบุคลากร กรมการปกครองในจังหวัดสกลนคร จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคล โดยรวมไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับ จตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร (2566) พบว่า การปฏิบัติงานที่รองรับชีวิตและการทำงานใหม่ 1) ด้านการปรับรูปแบบการให้บริการ 2) ด้านเทคโนโลยีดิจิทัลใช้สนับสนุนการปฏิบัติงาน 3) ด้านการบริหารจัดการองค์การ และ 4) ด้านพัฒนาทักษะและสมรรถนะของนักบัญชี มีผลกระทบเชิงบวกกับคุณภาพชีวิตในการทำงานโดยรวม และคุณภาพชีวิตในการทำงาน 1) ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม 2) ด้านลักษณะงานที่ส่งเสริมความเติบโต และความมั่นคงให้แก่ผู้ปฏิบัติ 3) ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานโดยส่วนรวม 4) ด้านลักษณะงานมีส่วนร่วมและสัมพันธ์กับสังคมโดยรวม 5) ด้านการปฏิบัติงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 6) ด้านสิทธิส่วนบุคคลมีผลกระทบเชิงบวกต่อความผูกพันต่อองค์การโดยรวม

จากผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ด้วยสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Pearson's Correlation) พบว่า r มีค่า 0.367 0.677 0.675 0.813 0.864 0.817 และ Sig. มีค่าเท่ากับ 0.00 หมายความว่า มีความสัมพันธ์กันในระดับสูงและทิศทางเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.00 สอดคล้องกับ เกษตรชัย บุญคง และคณะ (2565) พบว่า 1) ระดับบทบาทของคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่มีผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำแผนพัฒนาและข้อบังคับ การรายงานผลการดำเนินงาน และการปฏิบัติหน้าที่ทางราชการมอบหมาย และการพัฒนาชุมชน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ โครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค การศึกษา และเศรษฐกิจชุมชน และประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงจาก ค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ การบรรลุเป้าหมาย ประสิทธิภาพ ทักษะการบริหารความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การบูรณาการ การปรับตัว ความเห็นพ้องในเป้าหมาย และด้านการคงสภาพความสมบูรณ์ของระบบค่านิยมตามลำดับ 2) บทบาทของคณะผู้บริหาร กับการพัฒนาชุมชน ด้านการศึกษา ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ด้วยวิธีการถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression) พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) มีค่าเท่ากับ 0.933 และสามารถอธิบายความผันแปรของการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 ได้ร้อยละ 87.0 ($R^2 = 0.870$) ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ได้ดีที่สุด คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับ พรชัย อำนวยทรัพย์ (2566) พบว่า 1) การพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเรียงค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการพัฒนาการรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ด้านการพัฒนาสาธารณสุข ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และด้านการพัฒนาการเกษตร 2) ภาวะผู้นำและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านกล้าเสี่ยง ด้านเปลี่ยนความยึดติดของผู้ตาม ด้านสื่อสารด้วยความมั่นใจ หลักประสิทธิผลหลักประสิทธิภาพ และหลักตอบสนอง ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน การปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลที่มีผลต่อขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ทุกสมมติฐานมีความสอดคล้อง โดยมีค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางเท่ากับ .197, .075, .087, .364, .151 และ .167 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .00 สอดคล้องกับ อรปภัทร จันทรสาขา (2564) พบว่า 1) ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี รวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อประสิทธิผลการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากร ข้อมูลส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน พบว่า เพศและอายุแตกต่างกัน พบว่า แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

- 1) ด้านหลักนิติธรรม ควรปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบ คำสั่งให้ทันสมัย ควรมีการกระจายอำนาจในการบริหารงาน
- 2) ด้านหลักคุณธรรม ควรเสริมสร้างจิตสำนึกที่ดีในการทำงานด้วยความทุ่มเทและเสียสละควรให้ความเสมอภาคแก่ข้าราชการทุกคน ควรมีการอบรมในเรื่องคุณธรรมในการปฏิบัติงานอยู่เสมอ การทำงานควรมีความซื่อสัตย์ ขยัน อดทน
- 3) ด้านหลักความโปร่งใส การตรวจสอบภายในยังทำได้ไม่เท่าที่ควรและความโปร่งใสยังไม่ครอบคลุมทุกหน่วยงาน

4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม บุคลากรหรือข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น แต่บางครั้งยังไม่ได้รับการตอบสนองเท่าที่ควร ควรให้บุคลากรหรือข้าราชการตำรวจมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อการสร้างสรรคงานที่ดีต่อไป

5) ด้านหลักความรับผิดชอบ มอบหมายงานในหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจนและเหมาะสมกับตำแหน่งงาน ควรช่วยกันรับผิดชอบทรัพย์สินของหน่วยงานเสมือนทรัพย์สินของตนเอง ควรมีความรับผิดชอบในการทำงาน เช่น การตรงต่อเวลา การตัดสินใจที่ถูกต้อง เป็นต้น เมื่อการทำงานเกิดปัญหาขึ้นควรมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน

6) ด้านหลักความคุ้มค่า ควรยึดหลักการบริหารธรรมาภิบาลอยู่เสมอ การปฏิบัติงานควรยึดหลักความไม่ประมาทเพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ไม่ควรนำวัสดุอุปกรณ์ของหน่วยงานไปใช้ส่วนตัว ควรมีการปรับปรุง ซ่อมแซมวัสดุอุปกรณ์ที่พอใช้ได้อยู่เสมอเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบวิธีการปฏิบัติงานของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักธรรมาภิบาลกับสายงานอื่น เพื่อปรับปรุงการทำงานให้เกิดความเหมาะสมกับเหตุการณ์

2) ควรมีการวิจัยถึงปัจจัยที่มีผลต่อการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของข้าราชการองค์การบริหารส่วนตำบลว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งเสริมหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาล เพื่อนำไปสู่การพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติงานของข้าราชการตำรวจให้มีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล

เอกสารอ้างอิง

กฤษณ์ ภูรีพงศ์. (2564). การใช้หลักธรรมาภิบาลของราชการเพื่อการปกครองส่วนภูมิภาคในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์*, 10(2), 323-335.

เกษตรชัย บุญคง, ภูมิ ชันชะหัด และ ธนิศร ยืนยง. (2565). บทบาทคณะผู้บริหารและการพัฒนาชุมชนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดปทุมธานี. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(9), 411-430.

จตุรภัทร วงศ์สิริสถาพร. (2566). ความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานที่รองรับชีวิตและการทำงานวิถีใหม่คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของนักบัญชีในประเทศไทย. *วิทยาการจัดการวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 4(2), 51-75.

เจตนา สายศรี, สามารณ อัยกร และจิตติ กิตติเลิศไพศาล. (2566). อิทธิพลของสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการและบุคลากรกรมการปกครองในจังหวัดสกลนคร. *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)*, 17(2), 136-151.

ธัญญรัตน์ ทองขาว. (2563). ความคิดเห็นของประชาชนต่อผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าชะมวง อำเภอรัตนบุรีจังหวัดสงขลา ตามแนวทางหลักธรรมาภิบาล. *วารสารสมาคมรัฐประศาสนศาสตร์แห่งประเทศไทย*, 2(4), 12-29.

พรชัย อำนวยทรัพย์. (2566). ภาวะผู้นำและการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ในจังหวัดนครราชสีมา. *วารสารมหาจุฬานาครธรรม์*, 10(2), 21-39.

พระเจตพล อินทปัญญา (สีลา), ชาญชัย ฮวดศรี, และ สุรพล พรหมกุล. (2564). หลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อการปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม. *วารสารวิชาการวิทยาลัยบริหารศาสตร์*, 4(2), 31-44.

มนต์ชัย ช่วยประสม, เกียรติมงคล นาคคง, คอยรุติณ แวญโตะ, เกียรติศักดิ์ บางกรัก, กมลทิพย์ ชำนาญนา และ ดนุวัศ สุวรรณวงศ์. (2563). หลักธรรมาภิบาลของพนักงานต่อการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา*, 2(2), 29-54.

- วิมล ชูสุวรรณ. (2552). การศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของพนักงานเทศบาลในจังหวัดสุโขทัย กรณีศึกษา: เทศบาลตำบลศรีษะนาถ. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิโรจน์ ก่อสกุล. (2564). เอกสารประกอบการบรรยายกระบวนการและนวัตกรรมในองค์การ. โครงการรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศราวุธ ชันธิชัย, พระสิริชัย ทุมมาโร (สายสงฆ์), พระสังวณ เขมปญโญ (สายเนตร) และ สมนึก จันทร์สตา. (2565). ธรรมาภิบาลกับการเมืองการปกครองภายใต้ยุทธศาสตร์ ประเทศไทย 4.0. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7(1), 1253-1270.
- สิขริน คุ่มพันธุ์แย้ม. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของวิศวกร บริษัทยูแทคไทย จำกัด. สารนิพนธ์ปริญญาการจัดการมหาบัณฑิต, วิทยาลัยการจัดการ, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุพร ทิพย์จักร. (2560). ความคิดเห็นของผู้ใช้บริการฐานข้อมูลดิจิทัลจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยพะเยา. ศูนย์บรรณสารและสื่อการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา.
- องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านยาง. (2566). ข้อมูลทั่วไป. สืบค้นจาก <https://www.banyang-sao.go.th/> (21 กุมภาพันธ์ 2566).
- อรปภัตร จันทรสาขา. (2564). ประสิทธิภาพการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของบุคลากรองค์การบริหารส่วนตำบลบ่อพลอย อำเภอบ่อพลอย จังหวัดกาญจนบุรี. วารสารศิลปะการจัดการ, 5(2), 51-72.

Data Availability Statement: The raw data supporting the conclusions of this article will be made available by the authors, without undue reservation.

Conflicts of Interest: The authors declare that the research was conducted in the absence of any commercial or financial relationships that could be construed as a potential conflict of interest.

Publisher's Note: All claims expressed in this article are solely those of the authors and do not necessarily represent those of their affiliated organizations, or those of the publisher, the editors and the reviewers. Any product that may be evaluated in this article, or claim that may be made by its manufacturer, is not guaranteed or endorsed by the publisher.

Copyright: © 2023 by the authors. This is a fully open-access article distributed under the terms of the Attribution-NonCommercial-NoDerivatives 4.0 International (CC BY-NC-ND 4.0).